

Nog bar weinig stikstofmaatregelen in 2019

Een Vandaag tv en radio

Op 29 mei van dit jaar deed de Raad van State uitspraak in onze PAS-beroepen. Kort daarna kwam WBdP daarmee in het nieuws op tv bij o.a. Een Vandaag en Nieuwsuur. Deze maand werden we gebeld door Een Vandaag. Ze wilden ons nog een keer op tv, om te belichten wat er nu, zeven maanden na de RvS-uitspraak, is gebeurd. We zeiden dat ze dan eigenlijk niet zouden hoeven te komen, dat er weliswaar veel commotie is geweest, maar dat we nog amper maatregelen hebben gezien.

Toch heeft Een Vandaag er op tv en op radio 1 aandacht aan besteed. Het is terug te kijken/luisteren via:

<https://eenvandaag.avrotros.nl/item/wim-strijdt-al-38-jaar-voor-strengere-stikstofregels-ondanks-hun-grootste-aandeel-is-de-stikstofcr/>

<https://www.nporadio1.nl/radio-eenvandaag/uitzendingen/629577-2019-12-24> (Vervolgens klikken op het blokje 15.00-16.00 u.)

Veel commotie; weinig maatregelen

We zullen in deze nieuwsbrief kort de revue laten passeren wat er na de RvS-uitspraak zoal voorgevallen is:

Van diverse politici en boerenorganisaties hoorden we dat er geen stikstofprobleem is, dat het een juridisch probleem is, dat het buitenland de oorzaak is, dat het vliegverkeer het probleem is, dat de cijfers van het RIVM niet kloppen, dat er teveel natuur is aangewezen, etc.. Kortom: ongeveer hetzelfde, of nog erger, als wat we de afgelopen bijna veertig jaar dat onze acties i.h.k.v. dit onderwerp al duren, steeds voorbij zagen komen. Plus natuurlijk de boerenprotesten die uitgebreid werden belicht (en beloond).

Wel werd er een stikstofadviescommissie ingesteld, de 'commissie Remkes'. (Adviescommissies en onderzoeken zijn altijd goed om bij lastige kwesties voorlopig nog niks te hoeven doen.) Die commissie kwam met het advies om de snelheid van het wegverkeer te verlagen van 130 naar 100 km/u, met name bedoeld om de woningbouw weer mogelijk te maken. De snelheidsmaatregel zal de stikstofuitstoot nauwelijks doen verlagen. Maar goed: de stikstof van de bouw is ook vrijwel niets, slechts 0,6% van het totaal. De bouw had wat WBdP betreft niet 'op slot' gezet hoeven te worden. Daar ligt de oorzaak van het probleem niet. Verkeers- en andere maatregelen zijn noodzakelijk i.h.k.v. het CO2-probleem (klimaat), maar dan zal er veel meer moeten gebeuren.

Behalve van de snelheidsvermindering verwacht het Kabinet ook nog reductie van verandering van de samenstelling van het veevoer, ondanks het feit dat diverse deskundigen hier weinig heil in zien.

Het Kabinet kondigde ook aan dat er ingezet zal worden op het opkopen van enkele veehouderijbedrijven in de nabijheid van Natura2000-gebieden. WBdP heeft daarop gereageerd dat hier niet van verwacht moet worden dat de depositie substantieel kan worden verlaagd. Immers: 60% van de ammoniakemissie legt een afstand af van meer dan 10 km voordat het is gedeponerd; 40% gaat zelfs verder dan 100 km. Kortom: met het saneren van enkele bedrijven op korte afstand red je het niet. In heel Nederland dient per

regio de emissie overal fors te worden verminderd. Hoewel de veehouderij volgens het RIVM verreweg het grootste aandeel levert in de stikstofdepositie heeft WBdP er, samen met MOB en Vereniging Leefmilieu, in een brief aan het ministerie voor gepleit dat het probleem integraal wordt aangepakt: alle sectoren minimaal 50% reduceren in emissie, niet alleen i.h.k.v. van het stikstofprobleem, maar ook vanwege o.a. het klimaat.

Net als vóór het PAS kunnen bedrijven ook weer 'extern salderen' (vergunningen elders intrekken om de eigen toename te compenseren). Hierbij dient voortaan 30% te worden afgeroomd. De overheid verwacht daar ook reductie van.

Ook hierin zien wij niet veel. De reductie is dan afhankelijk van het aantal salderingstransacties. Dan zal het niet snel gaan. Salderen is ons inziens geen reductie-instrument, maar een mogelijkheid om vergunningverlening weer mogelijk te maken. De benodigde substantiële reductie dient bewerkstelligd te worden door echte, generiek werkende maatregelen.

Het Kabinet heeft ook gesteld dat 'intern salderen' mogelijk is. Daarmee wordt bedoeld het ondanks de uitbreiding gelijk houden van de emissie van het bedrijf, d.m.v. het toepassen van emissie-arme technieken. WBdP zet hier grote vraagtekens bij. Het op deze manier gelijk houden van de emissies kan niet de bedoeling zijn, zeker niet als dat ook nog eens gepaard gaat met het houden van meer dieren in een toch al overbelaste regio. Daar zouden dan goede algemene maatregelen tegenover moeten staan, die garanderen dat desondanks een reductie wordt bereikt waarmee uitzicht wordt geboden op het behalen van de Natura2000-instandhoudingsdoelen. Zoals hierboven uiteengezet, hebben we zo'n maatregelen tot dusver echter nog niet gezien!

In het Catshuis geweest

Samen met MOB en met de grote natuur- en milieuorganisaties (de 'groene 11') zijn we wezen dineren in het Catshuis, waar we door minister-president Rutte en minister Schouten van LNV werden ontvangen. De 'groene 11' hebben daar een manifest aangeboden, waarin o.a. staat dat de weg naar kringlooplandbouw de enige juiste is: Zie

<https://res.cloudinary.com/natuurmonumenten/raw/upload/v1576093540/2019-12/Benut%20stikstofcrisis%20als%20kans.pdf> .

WBdP heeft tijdens het gesprek nog eens benadrukt dat het saneren van slechts enkele bedrijven op korte afstand van de natuur absoluut niet voldoende zal zijn.

Iedereen van de uitgenodigde partijen kreeg de kans om wat in te brengen. De ministers leken goed te luisteren en knikten instemmend. We vragen ons echter sterk af in hoeverre onze inbreng tot de politiek doordringt.

Wat valt er nog te verwachten?

De stikstofadviescommissie moet nog komen met haar advies voor de lange-termijn-maatregelen. We zijn benieuwd.

Het Kabinet heeft in haar 'Kamerbrief voortgang aanpak stikstofproblematiek', van 16-12-'19, maatregelen aangekondigd. Zie

<https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2019/12/16/voortgang-aanpak-stikstofproblematiek/Kamerbrief+Voortgang+Aanpak+Stikstofproblematiek.pdf>. Er staat o.a. in:

'Het kabinet neemt maatregelen in samenhang met andere grote opgaven om optimaal effect te bereiken. Deze opgaven zijn onder andere: het Klimaatakkoord, de Omgevingsvisie, de Kaderrichtlijn Water, duurzame mobiliteit, kringlooplandbouw, circulaire economie, schone luchtakkoord en de NEC-doelstellingen.

Het kabinet stelt een streefwaarde vast om te komen tot reductie van stikstofemissie en -depositie in 2030. Het streefdoel wordt in 2020 bepaald, in overleg met provincies en sectoren en wordt gevalideerd door het PBL en het RIVM. ... De aanpak kent zowel een generieke als een gebiedsgerichte uitwerking.'

Mooie woorden, maar nog helemaal niks concreets dus. Het moet allemaal nog uitgewerkt worden.

En hoe vallen deze 'goede voornemens' te rijmen met deze passage in de genoemde Kamerbrief?: *“Het kabinet gaat inzetten op opschonen van instandhoudingsdoelen die niet voortvloeien uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, waaronder habitattypen die na aanwijzing nog zijn toegevoegd, en waar mogelijk te schrappen. Daarnaast wordt ingezet op het samenvoegen of herindelen van natuurgebieden”*.

Daarmee lijkt het er sterk op dat het Kabinet beoogt om de bescherming van de Natura2000-gebieden af te zwakken, terwijl Nederland toch al zo weinig natuur heeft en terwijl vrijwel alle natuurgebieden te klein zijn om echt goed in stand gehouden te kunnen worden. Er dient juist ingezet te worden op het groter en sterker (meer 'robuust') maken van de natuur!

Ook begrijpen wij niet hoe de voornemens in de kamerbrief te verenigen vallen met de belofte die aan de boeren gedaan is dat er geen gedwongen inkrimping van de veestapel zal plaatsvinden. Het is toch echt zo dat die veestapel, die enorme hoeveelheid dieren die in Nederland op een kleine oppervlakte gehouden wordt, de hoofdoorzaak is van het stikstofoverschot. Als de vermindering daarvan alleen vrijwillig zal gebeuren, dan zal dat toch wel heel erg aantrekkelijk gemaakt moeten worden. Of de omschakeling van het huidige systeem van grootschalige bulkproductie (tegen lage prijzen) naar een systeem met een meer regionale kringloop, rekening houdend met de draagkracht van de bodem, met natuur en milieu, zal wel heel voortvarend in gang gezet moeten worden! We zijn sceptisch.

En zeker zijn we sceptisch als het Kabinet van plan mocht zijn (waar het wel op lijkt) om voor de reductie van de emissie weer in te gaan zetten op nog weer extra technieken (luchtwassers etc.). Dat is de afgelopen jaren al steeds geprobeerd. Hoewel er in het begin wel reductie mee is bereikt, is die afname de laatste jaren gestagneerd en is er zelfs weer een toename te zien. Bovendien werkt het inzetten op technieken de gewenste omslag naar het hierboven genoemde andere productiesysteem tegen. En niet te vergeten: met emissie-arme technieken wordt het enorme mestoverschot niet verminderd!

Het kabinet trekt naast de stikstofmaatregelen ook geld uit om de natuur te 'herstellen'. WBdP wijst er daarbij steeds op dat met extra beheer het stikstofprobleem niet opgelost kan worden. Dat beheren doen de terreinbeherende organisaties (en ook WBdP) al heel erg lang. Nog meer beheer is niet de oplossing en vaak ook zelfs schadelijk voor het gebied. Bovendien wordt met bijv. plaggen niet alleen stikstof afgevoerd, maar ook mineralen die de vegetatie juist wèl nodig heeft.

In het nieuwste ledenblad van het Limburgs Landschap is dit prima uiteengezet, met de titel 'Stikstof: van bouwsteen naar barrière'.

Zie <https://www.limburgs-landschap.nl/images/PDFs/stikstof.pdf>

Wat doet WBdP?

Behalve het tewoordstaan van de media proberen we invloed uit te oefenen (samen met MOB, Leefmilieu en de 'Groene 11') d.m.v. overleg met ambtenaren en politici op provinciaal en landelijk niveau. De ambtenaren lijken i.h.a. wel doordrongen van de urgentie van het probleem en dat er ingrijpende maatregelen nodig zullen zijn. Bij de politieke besluiten, vooral op landelijk niveau, zien we daar echter nog veel te weinig van terug. We hopen dat daar in 2020 een kentering in komt.

P.S.: en uiteraard houden we de vergunningverlening goed in de gaten en zullen we zo nodig weer in juridische actie komen. Hopelijk komen er nog echte maatregelen en hoeft dat niet.

